

Sygn. akt III AUa 3388/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2010 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Żurecki (spr.)
Sędziowie	SSA Irena Goik SSA Marek Procek
Protokolant	Beata Gandyk

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2010r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. R. (W. R.)

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego W. R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 14 lipca 2009r. sygn. akt X U 899/09

1. oddala apelację,

2. zasądza od ubezpieczonego W. R. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w K. kwotę 120 zł. (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/SSA I. Goik /-/SSA M. Żurecki /-/SSA M. Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt: III AUa 3388/09

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2009 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach w punkcie 1 oddalił odwołanie ubezpieczonego **W. R.** od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w K. z dnia 27 marca

2009 roku odmawiającej wznowienia postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości emerytury według zasad obowiązujących do dnia 31 grudnia 1998 r., tj. w takim samym stopniu i terminie w jakim następował wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych, zaś w punkcie 2 zasądził od ubezpieczonego na rzecz wojskowego organu emerytalnego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zdaniem wojskowego organu emerytalnego żądanie **W. R.** stało w sprzeczności z dyspozycją normy art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10 z 1994 r., poz. 36 ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.).

Trybunał Konstytucyjny, wyrokiem z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie o sygn. akt K 4/99 orzekł, że art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest zgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Tak więc, skoro ubezpieczony nie wykazał przesłanek, o jakich mowa w treści art. 32 cyt. ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., to brak było podstaw do wznowienia postępowania.

W odwołaniu od przedstawionej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i ponownego ustalenia wysokości świadczeń emerytalnych wypłaconych po dniu 1 stycznia 1999 r., wypłacenia różnicy w wysokości otrzymywanej w ciągu ostatnich 10 lat emerytury wraz z należnymi odsetkami.

Odwołujący się podniósł, że przeszedł do rezerwy z dniem 6 maja 1988 roku, a w dniu 2 sierpnia 1990 przeszedł na emeryturę jako korzystniejszą formę świadczeń, pod rządami ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku.

Natomiast otrzymywane przez ubezpieczonego po 1 stycznia 1999 roku świadczenie emerytalne, naliczane wg decyzji uwzględniających zasady waloryzacji świadczeń o wskaźnik wzrostu cen są drastycznie niższe od świadczeń, określonych ustawą emerytalną z dnia 10 grudnia 1993 roku oraz niższe od świadczeń otrzymywanych przez żołnierzy aktualnie odchodzących na emeryturę. Znalazło to odzwierciedlenie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 października 2004 roku, sygn. SK 7/04.

W opinii ubezpieczonego, wojskowy organ rentowy w decyzjach waloryzacyjnych naruszył art. 2 i 32 ust. 1 Konstytucji RP, co skutkowało ograniczeniem i zmianą praw nabytych.

Wojskowy organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał swoje stanowisko, wnosząc o oddalenie odwołania oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Motywuując swoje stanowisko organ rentowy podniósł, że z dniem 1 stycznia 1999 r. znulizowany został przepis art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Otóż bowiem, analizowany przepis objął działaniem przepisów tej ustawy i ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tych żołnierzy zawodowych, którzy podjęli służbę po 2 stycznia 1999 r. pozostawiając żołnierzy zawodowych którzy podjęli służbę przed tą datą i emerytów wojskowych w systemie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tj. Dz.U. Nr 8, poz. 66 z 2004 r. z późn. zm.). Jak z tego jednoznacznie wynika – twierdzi dalej WBE – nowelizacja zasad waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych dokonana w art. 159 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczyła świadczeniobiorców, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 r. byli już emerytami wojskowymi a nie podjęli służby dopiero po tej dacie, gdyż prawo tych ostatnich do emerytury i tym samym waloryzacja świadczeń regulowała wyłącznie ustawa o FUS. Kolejna zmiana ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 23.07.2003 r. (Dz.U. Nr 166 poz. 1609 z 2003 r.) spowodowała, że wszyscy żołnierze zawodowi zostali objęci regulacjami ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin niezależnie od daty wstąpienia do zawodowej służby wojskowej.

Wykorzystując dowody zgromadzone w aktach emerytalnych ubezpieczonego, Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony **W. R.** jest uprawniony do emerytury wojskowej ustalonej decyzją Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w K. z dnia 2

sierpnia 1990 roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.

Następnie decyzją od dnia 1 stycznia 1999 roku Wojskowe Biuro Emerytalne ustaliło nową wysokość świadczenia odwołującego się i jednocześnie dokonało waloryzacji świadczenia.

We wniosku z dnia 21 marca 2009 roku ubezpieczony domagał się:

- Ponownego ustalenia wysokości jego świadczenia emerytalnego wypacanego prymy WBE po 1 stycznia 1999 roku
- wypłacenia wraz z odsetkami kwot, które wynikają z różnicy między przysługującymi ustawowymi świadczeniami, a świadczeniami wypłaconymi po 1 stycznia 1999 roku na podstawie decyzji waloryzacyjnych
- stwierdzenia nieważności decyzji waloryzacyjnych wydanych po dniu 1 stycznia 1999 roku

W odpowiedzi, wojskowy organ rentowy wydał w dniu 27 marca 2009 roku zaskarżoną decyzję.

Odnosząc się do tez postawionych przez odwołującego się, Sąd I instancji obszernie przytoczył argumentację znaną z motywów uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 maja 2000 r. (III AUa 1062/99, OSA 2001 r., z. 2, poz. 6) oraz uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 1999 r. (K 4/99, OTK 1999 r., z. 7, poz. 165) i stwierdził, że art. 159 pkt 1 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., który ustalił brzmienie art. 6 cyt. ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. jest zgodny z Konstytucją i mógł stanowić podstawę do działań podjętych przez WBE, a decyzje wydane z zastosowaniem przedmiotowych regulacji (w razie ich prawomocności) są zgodne z prawem.

Tak więc, w ocenie tegoż Sądu, ubezpieczony nie przytoczył jakichkolwiek przesłanek pozwalających na zastosowanie w niniejszej sprawie przepisu art. 32 cyt. ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r.

Mając na względzie przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 i art. 98 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia odwołujący się, zarzucając Sądowi I instancji:

- naruszenie art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w jego brzmieniu obowiązującym na dzień 1 stycznia 1999 roku (Dz. U. z 1994 r., nr 10, poz. 36 z licznymi zmianami), a tym samym uznanie, iż zasady waloryzacji emerytury wojskowej w nim określone znajdują zastosowanie także w stosunku do osób, które pobierały emeryturę w dniu 1 stycznia 1999, pomimo braku wyraźnego zapisu ustawowego w tym przedmiocie;

- naruszenie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w jego brzmieniu obowiązującym na dzień 1 stycznia 1999 roku (Dz. U. z 1994 r., nr 10, poz. 36 z licznymi zmianami) poprzez przyjęcie, że ubezpieczony nie spełnił przesłanki w postaci przedstawienia istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych istniejących w dniu wydania decyzji nieznanymi organowi, a mających wpływ na prawo do świadczeń.

- naruszenie art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w jego brzmieniu na dzień 1 stycznia 1999 r. (Dz. U. nr 162, poz. 1118 ze zm.), polegające na przyjęciu, iż wprowadzona na jego podstawie pośrednio zmiana zasad waloryzacji emerytur wojskowych obejmuje także te osoby, które pobierały emeryturę wojskową w dniu 1 stycznia 1999 r.;

wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji.

Wojskowe Biuro Emerytalne w odpowiedzi na apelację wniosło o oddalenie apelacji oraz o zwrot kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne od strony odwołującej się według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd I instancji jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), przepis art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10 z 1994 r., poz. 36 ze zm.) otrzymał nowe brzmienie. Dotychczasową jego treść określała zasady waloryzacji emerytur i rent żołnierzy zawodowych stanowiąc, że podlegają one waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następuje wzrost uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych, pozostających w służbie. Natomiast od dnia 1 stycznia 1999 r., w myśl znowelizowanego przepisu art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, emerytury i renty podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w przepisach o emeryturach i rentach z FUS.

Warto zatem przypomnieć, że art. 6 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (w pierwotnym brzmieniu) objął działaniem przepisów tej ustawy i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tych żołnierzy zawodowych, którzy podjęli służbę po dniu 2 stycznia 1999 r.

Pozostali – w tym emeryci wojskowi – **korzystali nadal z regulacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.**

Tymczasem, na podstawie art. 1 pkt 2 lit. a oraz pkt 3 lit. b ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz. 1609 ze zm.), z ubezpieczenia społecznego (tzw. powszechnego) wyłączono żołnierzy zawodowych, a także między innymi żołnierzy, którzy w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie pozostawali w służbie. Tak więc od dnia 1 października 2003 r. (data wejścia w życie tej ustawy), **wszyscy żołnierze** (także niepozostający w służbie) podlegają w zakresie nabywania uprawnień emerytalno-rentowych przepisom ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Tak więc, rację ma Sąd I instancji uznając, że w okresie objętym sporem skarżący objęty był dyspozycją normy art. 159 pkt 1 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., który ustalił brzmienie art. 6 cyt. ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r.

W odwołaniu od decyzji z dnia 27 marca 2009 roku, wnioskodawca w istocie podważa prawo ustawodawcy do zmiany dotychczas obowiązujących zasad waloryzacji świadczeń, podnosząc brak zgodności takiego działania z Konstytucją. Stanowisko to podtrzymał również w apelacji.

Z poglądem tym nie można się zgodzić.

Otóż bowiem, Trybunał Konstytucyjny, wyrokiem z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie o sygn. akt K 4/99 orzekł, że art. 159 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest zgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Orzeczenie to zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw Nr 106, poz. 1215 bez uzasadnienia, ale już wcześniej, przy rozpoznawaniu konstytucyjności zmian zasad waloryzacji emerytur i rent w systemie pracowniczym (orzeczenia z dnia 20 listopada 1995 r. sygn. K 23/95 i z dnia 17 lipca 1996 r. - sygn. K 8/96) Trybunał Konstytucyjny uznał, że konstytucyjna dyrektywa rozwoju ubezpieczeń społecznych nie wyklucza zmian regulacji prawnych, przewidzianych we wcześniejszych ustawach, pod warunkiem zachowania istoty tych uprawnień, przy czym nie zawsze te zmiany muszą iść w kierunku korzystnym dla ich adresatów.

Podniósł przy tym, iż wielokrotnie podkreślał znaczenie stabilności przepisów emerytalno-rentowych, zaznaczając jednocześnie, iż ustawodawca ma prawo modyfikowania także opartych na tych przepisach praw słusznie nabytych. Może to mieć miejsce zwłaszcza w sytuacji przeobrażeń społecznych i gospodarczych (zob. orzeczenie Trybunału

Konstytucyjnego z 14 marca 1995 r., K. 13/94, OTK w 1995 r., cz. I, poz. 6). W przypadku kompleksowych i głębokich reform, takich jak wprowadzona w życie w 1999 r. reforma emerytalno-rentowa, wewnętrzna spójność i sprawiedliwość nowego systemu uzasadniać może modyfikację przyznanych wcześniej uprawnień. Dotyczy to zwłaszcza ujednoczenia unormowania mającego dotyczyć wszystkich objętych nim osób.

W kontekście zmian w systemie waloryzacji emerytur i rent oraz przejścia w systemie powszechnym w 1995 r. na "waloryzację cenową", prawa emerytów "służb mundurowych" mogły być traktowane jako swego rodzaju grupowy przywilej. Przy wprowadzonej kompleksowej i gruntownej zmianie systemu ubezpieczeń społecznych zasada równości uzasadnia modyfikację sfery dotychczasowych uprawnień chyba, że miałyby one uzasadnienie w treści obowiązujących przepisów konstytucyjnych, co jednak nie ma miejsca w rozpatrywanej sprawie.

Zatem, nie można się zgodzić z poglądem wnioskodawcy, jakoby zasada ochrony praw słusznie nabytych obejmowała także ochronę prawa do waloryzacji emerytury lub renty w przyszłości, w określony sposób.

Warto dodać, iż w pisemnych motywach wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r., sygn. akt: K 4/99, opublikowanych w zbiorze urzędowym OTK nr 7 z 1999 r., poz. 165 Trybunał Konstytucyjny stwierdził wprost, iż w rozpatrywanej sprawie nie doszło do pozbawienia uprawnienia do waloryzacji świadczeń, ale jedynie do zmiany metody waloryzowania ich wysokości. Naruszenie oczekiwań co do przewidywanego poziomu przyszłych świadczeń nie stanowi samo przez się naruszenia prawa do waloryzacji.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, uznać należało, iż skoro, zgodnie z przepisem art. 32 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne albo ujawnione nowe dowody, istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, a mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość, to wnioskodawca nie wykazał podstaw do wznowienia postępowania.

Konkludując, Sąd Apelacyjny uznał apelację za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym rozstrzygnął w punkcie 2 orzeczenia na podstawie art. 98 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

/-/SSA I. Goik /-/SSA M. Żurecki /-/SSA M. Procek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

BK